

Yrittäjien tulot ja verot 2013

vuoden 2011 tulo- ja verotiedoilla

SISÄLLYS

ESIPUHE.....	3
TIIVISTELMÄ JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ	4
1. KÄYTETTY AINEISTO	6
2. YRITTÄJIEN JA PALKANSAAJIEN TULOT JA VEROTUS.....	7
3. YRITTÄJIEN KESKIMÄÄRÄISEN TULON PROFIILI	10
4. PÄÄOMATULOT	11
5. ANSIOTULOT	12
6. SOSIAALITURVAETUUDET.....	13
7. YRITTÄJIEN KESKIMÄÄRIN MAKSAMAT VEROT.....	14
8. YRITTÄJIEN TULOJAKAUMA	16
9. YRITYS- JA PÄÄOMAVEROUKSEN VAIKUTUS YRITTÄJIEN VEROTUKSEEN.....	19

Suomen Yrittäjät: Yrittäjien tulot ja verot 2013

Tekijät

Petri Malinen
ekonomisti
09 2292 2845
petri.malinen@yrittajat.fi

Julkaisija

Suomen Yrittäjät
PL 999, 00100 HELSINKI
puhelin 09 229 221
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

Yrittäjien tulot ja verot 2013

ESIPUHE

Verotus ja valtiontalouden tasapainottaminen ovat jälleen kerran keskeisiä puheenaiheita. Tässä yhteydessä myös yrittäjien verotus nousee toistuvasti esiin. Sen esitetään olevan muun muassa pääasiallinen tuloerojen kasvun aiheuttaja tai johtavan laajalaiseen ansiotulon pääomatuloksi muuntamiseen. Perinteiseen tapaan yrittäjien saamista tuloista ja maksamista veroista käytävä keskustelu perustuu kuitenkin lähinnä kärjistettyihin yksittäistapauksiin.

Liian harvoin tulee esiin se, että yrittäjän ja palkansaajan aseman välillä on merkittävä ero. Yrittäjä usein sijoittaa yhteen kohteeseen, yritykseensä, koko omaisuutensa. Lisäksi yrittäminen sitoo henkilön työaikaan aivan toisella tavalla kuin palkkatyön tekeminen. Liian usein yrittäjää ja palkansaajaa verrataan tulonsaajina sellaisenaan toisiinsa ja tämän pohjalta muodostetaan mielikuva yrittäjälle anteliaasta verotuksesta.

Kattavaa kokonaiskuvaa yrittäjän saamista tuloista ja maksamista veroista ei juuri ole ollut lukuun ottamatta tulonjakotilaston kotitalouskohtaisia tietoja. Yrittäjän saamien tulojen vertailu palkansaajan tuloihin on erilaisen riskiaseman lisäksi vaikeaa myös siinä suhteessa, että tyypillisesti yrittäjien tulot vaihtelevat voimakkaasti vuosittain. Palkansaajien tulot sen sijaan ovat huomattavasti vakaampia. Varsinkin yritystoiminnan alkuvaiheessa yrittäjällä on tyypillisesti vähän tuloja, mutta joinakin hyvinä vuosina tulot saattavat muodostua suuriksi.

Tässä selvityksessä käytetään Verohallinnon kaikista verovelvollisista keräämiä tietoja vuodelta 2011 maksuunpannusta verotuksesta. Verohallinto on julkaissut tällaista tietoa henkilöverotuksen maksuunpanosta jo pitkään. Näistä tiedoista ei kuitenkaan suoraan saada kuvaa yrittäjien saamista tuloista ja maksamista veroista, koska luokitukset henkilöverotuksessa perustuvat henkilöiden saamiin tulomääriin eri lähteitä.

Yrittäjien verotuksen kuvaamista varten Verohallinto on tehnyt erikseen tilastoajon YEL-vakuutetuista yrittäjistä ja heidän saamistaan tuloista sekä heille maksuunpannusta veroista vuodelta 2011. Vastaava ajo on aiemmin tehty vuosien 2003-2010 maksuunpannusta veroista. Yrittäjien tulot ja verot -selvityksestä saadaan kattava kuva YEL-vakuutettujen yrittäjien tuloista ja veroista vuonna 2011 sekä näiden vertailusta palkansaajien tuloihin ja veroihin.

TIIVISTELMÄ JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Yrittäjien keskimääräiset tulot vuonna 2011 olivat 45 061 euroa. Vuonna 2011 yrittäjien tulot jatkoivat toista vuotta kasvuaan useamman vuoden laskun jälkeen ja nousivat 8,8 prosenttia edellisestä vuodesta. Tuloista ansiotuloa oli 72 prosenttia ja loput 28 prosenttia pääomatuloa. Tulojen jakautuminen ansio- ja pääomatuloihin muuttui siten, että ansiotulojen osuus laski yhden prosenttiyksikön edellisestä vuodesta. Yrittäjälle tuloista jäi verotuksen jälkeen käteen keskimäärin 11,1 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin eli 34 414 euroa.

Yrittäjien tulot eivät jakaudu tasaisesti. Reilulla viidenneksellä yrittäjistä tulot jäivät toissa vuonna alle 15 000 euroon, lähes kahdella kolmanneksella tulot jäivät alle keskipalkan ja vain vajaalla viidenneksellä tulot ylittivät 55 000 euroa. Alle 15 000 vuositulo kertovat, että osa yritystoiminnasta on osapäiväistä tai sivutoimista.

Yrittäjien tuloistaan maksama keskimääräinen veroprosentti oli 26,8 mukaan luettuna yhteen kertaan verotetuista osingoista maksettu vero. Yrittäjien verotus oli 0,1 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin vuonna 2010. Kun eläkemaksu otetaan huomioon, yrittäjien keskimääräinen veroaste oli 33,0 prosenttia. Vastaavalla tulotasolla¹ laskettuna palkansaajan tulorakenteen mukainen laskennallinen verorasitus olisi vuonna 2011 ollut 28,2 prosenttia.

Taulukko 1. Saman tulotason yrittäjien ja palkansaajien verotuksen vertailu vuonna 2011

	Yrittäjät		Palkansaajat	
Tulot	45 061		45 061	
- Siitä ansiotuloa	32 298	72 %	42 349	94 %
- Siitä pääomatuloa ²	12 763	28 %	2 712	6 %
Maksetut verot	10 647		11 061	
Käteen jäävät tulot verotuksen jälkeen	34 414		34 000	
- Yrityksessä maksettu vero ³	1 977		320	
Bruttotulot I (veronalaiset tulot ja yritysvero)	47 038		45 381	
Veroaste ml. yrityksessä maksettu vero, %	26,8		25,1	
- Lakisääteiset vakuutusmaksut	4 332		1991	
Bruttotulo II (bruttotulot I ja lakisääteiset maksut)	51 370		47 372	
Kokonaisveroaste, %	33,0		28,2	

Esimerkkilaskelma osoittaa, että palkansaajan verotus olisi yrittäjien keskimääräisellä tulotasolla yrittäjiä kevyempää. Lopputulokseen vaikuttavat muun muassa tulojen rakenne ja erot sosiaaliturvamaksuissa.

Vuoden 2011 maksuunpanotilaston mukaan palkansaajien keskimääräiset tulot olivat 32 798 euroa, mikä on 3,7 prosenttia enemmän kuin vuonna 2010. Yrittäjien tulot olivat siten 37,4 prosenttia korkeammat kuin palkansaajilla. Verrattaessa tuloja tulee ottaa huomioon, että yrittäjät tekivät noin neljänneksen pidempää työpäivää. Palkansaa-

¹ Kyseessä eivät ole palkansaajan keskimääräiset tulot, vaan esimerkki on laadittu sen selvittämiseksi, kuinka palkansaajia verotettaisiin yrittäjien keskimääräisellä tulotasolla.

² Sisältää ns. pääomaosingon, joka on verotettu yhteen kertaan yhtiössä.

³ Saatu laskennallisesti.

jien keskimääräinen veroprosentti oli 22,0 prosenttia ja käteen jäävä tulo 25 576 euroa.

Tulojen muutosta selittää se, että niin yrittäjien kuin palkansaajien pääomatulot nousivat. Yrittäjien ja palkansaajien pääomatulot nousivat vajaan kuudenneksen reilun viidenneksen. Myös ansiotulojen kehitys oli molemmilla ryhmillä samansuuntainen: yrittäjien ansiotulot kasvoivat yhdeksän prosenttia, ja palkansaajien ansiotulot nousivat hieman alle neljä prosenttia.

Nykyinen yritys- ja pääomaverojärjestelmä teki pääsääntöisesti tulon nostamisen palkkana yrityksestä aiempaa kannattavammaksi suhteessa ansiotulo-osinkoon. Maksuunpanoaineiston perusteella yrittäjien palkkatulon määrä onkin kasvanut huomattavasti samaan aikaan kun ansiotulo-osingon määrä on laskenut vuosina 2004-2011. Ansiotulo-osingon saajien määrä oli sen sijaan kääntynyt kasvuun. Vuonna 2011 niitä sai 23 619 henkilöä, mikä on vain noin kuusi prosenttia vähemmän kuin 2004. Vastaavana aikana yrittäjistä palkkatuloa saavien osuus on noussut neljänneksen ja oli 119 895 henkilöä vuonna 2011. Pitkään jatkunut yrittäjien verotuksen keventyminen jatkui viimevuotisen poikkeuksen jälkeen jälleen vuonna 2011. Kaikki lakisääteiset maksut mukaan lukien yrittäjien keskimääräinen kokonaisveroaste oli 33-35 prosenttia vuosina 2005-2011, kun palkansaajilla vastaava veroaste oli 26-30 prosenttia.

Vuoden 2005 yritysverouudistus ja ansiotulojen verotuksen keventyminen ovat vuotta 2010 lukuun ottamatta laskeneet keskimäärin yrittäjien kokonaisuudessaan maksamia veroja. Verotuksen maksuunpanotilaston mukaan on kuitenkin noin 23 000 sellaista omistajayrittäjää, joiden verotus on kiristynyt voimassa olevan yritys- ja pääomaverojärjestelmän vuoksi, koska heillä on ansiotulona verotettavaa osinkoa.

Lisäksi on 1 900 sellaista yrittäjää, joilla yritysverojärjestelmässä asetettu 90 000 euron osinkotuloraja täyttyy. Näistä valtaosalla verotus on kiristynyt, koska rajan ylittävät pääomatulo-osingot verotetaan osittain kahteen kertaan.

Osinkoverotuksen sitominen yrityksen nettovaroihin on sisältänyt kannustimen huolehtia yrityksen omavaraisuudesta ja lisännyt eri sijoitus- ja rahoitusmuotojen neutraalisuutta. Tämä on auttanut yrityksiä kartuttamaan varallisuuttaan. Tätä kautta vahvistuneet taseet ovat osaltaan vähentäneet konkurssien määrää ja erityisesti työpaikkojen menetyksiä talouskriisin aikana pk-yrityksissä.

1. KÄYTETTY AINEISTO

Tässä selvityksessä käytetään Verohallinnon kaikista verovelvollisista keräämiä tietoja vuodelta 2011 maksuunpannusta verotuksesta. Verohallinto on julkaissut tällaista tietoa jo pitkään henkilöverotuksen maksuunpanosta. Näistä tiedoista ei kuitenkaan suoraan saada kuvaa yrittäjien saamista tuloista ja maksamista veroista, koska luokitukset henkilöverotuksessa perustuvat henkilöiden saamiin tulomääriin eri lähteistä.

Verohallinto tuottaa erikseen tilastoajon YEL-vakuutetuista yrittäjistä ja heidän saamistaan tuloista sekä heille maksuunpannuista veroista vuodelta 2011. Vastaava erillinen tilausajo on aiemmin tehty myös vuosien 2003-2010 maksuunpannuista veroista.

Vuodelta 2003 toimitetussa verotuksessa henkilöille liitettiin ensi kertaa tieto YEL- tai MYEL-vakuutuksesta. Tämä tehtiin siinä tarkoituksessa, että vuodelta 2003 näille henkilöille voitiin verotuksessa määrätä sairausvakuutusmaksu, mikä vuoden 2003 alusta lukien on perustunut YEL- tai MYEL-työtuloon aiemman verotuksessa todetun työtulon sijasta.

YEL-vakuutettuja ovat kaikki henkilöyhtiöiden vastuunalaiset yhtiömiehet ja elinkeinonharjoittajat sekä ne osakeyhtiöiden omistajat, joiden omistusosuus ylittää 30 prosenttia (aiemmin 50 prosenttia) yhtiön osakekannasta. YEL-vakuutettuja henkilöitä oli 222 670 vuodelta 2011 toimitetussa verotuksessa, kun vastaava luku vuotta aiemmin oli 207 186. Näin ollen YEL-vakuutettujen henkilöiden lukumäärä nousi peräti 7,5 prosenttia, kun aikaisemmin kasvu on ollut 1,7-3,2 prosenttia. Kasvu kuitenkin johtui merkittävältä osin muutoksesta omistusosuusrajaan.

Tilastokeskuksen mukaan yrittäjäksi itsensä kokevia henkilöitä on enemmän kuin YEL-vakuutettuja. Työvoimatutkimuksen mukaan yrittäjiä (pois lukien alkutuotanto ja avustajat perheenjäsenet) oli 255 000 vuonna 2011. YEL-vakuutetut muodostavat selvän ydinjoukon tästä itsensä yrittäjäksi kokevien henkilöiden joukosta. Heidän lisäksi näyttää olevan muutama kymmenen tuhatta TyEL:ssä vakuutettuna olevaa henkilöä, jotka kokevat itsensä yrittäjiksi mutta joilla itsellään YEL-vakuutuksen ehdot eivät täyty.

2. YRITTÄJIEN JA PALKANSAAJIEN TULOT JA VEROTUS

Vuosina 2005 ja 2006 yritys- ja pääomaverotusta uudistettiin merkittävästi. Uudistus oli laaja ja käsitti suuren joukon erilaisia muutoksia pääomaverotukseen ja periaatteellisen muutoksen aiempaan verolainsäädäntöön verrattuna. Vuonna 2005 siirryttiin periaatteessa osinkotulojen osittain kahdenkertaiseen verotukseen, kun aiemmin oli ollut voi-massa yhtiöveron hyvitysjärjestelmä, jolla pyrittiin siihen, että yrityksestä saatu tulo verotettiin vain yhteen kertaan.

Vuosina 2005-2006 tehty verouudistus sisälsi yrittäjän kannalta keskeisinä muutoksina yhtiöverokannan alennuksen 29 prosentista 26 prosenttiin. Samalla luovuttiin yhtiöveron hyvityksestä EU-lainsäädännön vuoksi. Samassa yhteydessä yhteen kertaan verotetun osingon määrää pienennettiin 9,585⁴ prosentista 9 prosenttiin nettovarallisuudesta. Yli 9 prosentin menevältä osalta luetaan ansiotuloksi 70 prosenttia. Yhteen kertaan verotetulla osingolla on lisäksi osakaskohtainen katto 90 000 euroa, jonka yli menevältä osalta 70 prosenttia verotetaan pääomatulona. Muutoksessa varallisuusverotusta kevennettiin nostamalla alaraja 250 000 euroon ja alentamalla verokanta 0,8 prosenttiin vuonna 2005. Varallisuusverosta luovuttiin kokonaan vuonna 2006.

Vuoden 2012 alussa yritysverotusta uudistettiin jälleen. Yhteisöverokanta alennettiin 24,5 prosenttiin, ja pääomaverokanta korotettiin 30 prosenttiin ja 50 000 euroa ylittävien tulojen osalta 32 prosenttiin. Samanaikaisesti pk-yritysten yhteen kertaan verotettujen osinkojen osakaskohtainen katto laskettiin 60 000 euroon. Nämä muutokset eivät kuitenkaan vielä näy tässä selvityksessä, joka perustuu vuoden 2011 tulo- ja verotietoihin. Lisäksi tulee ottaa huomioon se, että keskimääräinen osinko listaamattomista osakeyhtiöistä jäi noin 17 700 euroon ja valtaosalla yrittäjistä osingot olivat vähäisiä. Yli 80 prosentilla yrittäjistä osinkotulot jäivät alle 10 000 euron.

Yritys- ja pääomaverojärjestelmä on muuttanut yrittäjien tulojen rakennetta siten, että myös tuloverotukseen tehtävät muutokset vaikuttavat yrittäjien verotukseen merkittävästi. Yrittäjien tuloista kolme neljäsosaa luetaan ansiotuloksi. Viime vuosina tuloverotusta on kevennetty, joten myös yrittäjien verotus on hieman keventynyt.

Yrittäjien ja palkansaajien keskimääräiset tulot ja maksetut verot vuodelta 2011 maksumuutoksissa verotuksessa on kerrottu taulukossa 2.

---

⁴ 9,585 % vastaa laissa ilmaistua 13,5 %:a, joka oli ilmaistu bruttolukuna.

Taulukko 2. Yrittäjien ja palkansaajien tulot ja verot vuonna 2011

	Yrittäjät		Palkansaajat	
Tulot	45 061		32 798	
- Siitä ansiotuloa	32 298	72 %	30 794	94 %
- Siitä pääomatuloa ⁵	12 763	28 %	2 004	6 %
Maksetut verot	10 647		7 222	
Käteen jäävät tulot verotuksen jälkeen	34 414		25 576	
- Yrityksessä maksettu vero ⁶	1 977		320	
Bruttotulot I (veronalaiset tulot ja yritysvero)	47 038		33 118	
Veroaste ml. yrityksessä maksettu vero, %	26,8		22,8	
- Lakisääteiset vakuutusmaksut	4 332		1571	
Bruttotulo II (bruttotulot I ja lakisääteiset maksut)	51 370		34 689	
Kokonaisveroaste, %	33,0		26,3	

Yrittäjillä ansiotulojen osuus kaikista tuloista oli 72 prosenttia, kun se oli palkansaajilla keskimäärin 94 prosenttia. Pääomatulojen osuus yrittäjillä oli siten yli neljäsosa kaikista tuloista. Tällöin pääomatulona on huomioitu osingot netto-osinkoina niin, että niihin ei ole sisällytetty yhtiössä jo maksettua yhtiöveroa.

Verohallinnon tilastoimissa maksuunpanotiedoissa yrittäjien keskimääräiset tulot olivat 37 prosenttia (28 % v. 2010) korkeammat kuin palkansaajien tulot. Vuoden 2011 työvoimatutkimuksen mukaan yrittäjät tekivät viikossa noin 23 prosenttia enemmän työtä kuin palkansaajat. Yrittäjien keskimäärin saama tulo ylitti 37 prosentilla palkansaajan keskimääräisen tulon. Näin ollen työtuntia kohti laskettuna yrittäjän bruttotulot olivat noin 14 prosenttia suuremmat kuin palkansaajien bruttotulot.

Yrittäjien keskimääräinen veroprosentti oli 26,8 prosenttia ja palkansaajien 22,8 prosenttia vuonna 2011⁷. Yrittäjien saamistaan tuloista maksama keskimääräinen vero oli siten 4,1 prosenttiyksikköä (18 %) korkeampi kuin palkansaajilla. Myös yrittäjien saama tulo oli suurempi kuin palkansaajilla. Laskelmassa on otettu huomioon yritystoiminnasta saaduissa osingoissa yrityksessä ennen osingonjakoa maksettu vero.

Nämä kokonaisaineistoon perustuvat veroprosentit poikkeavat selvästi julkisuudessa usein esitetyistä esimerkkitapauksista saaduista veroprosenteista. Tämä johtuu siitä, että käytännössä verotilastoihin tulee mukaan paljon sellaisia henkilöitä, joilla on työ- ja yritystuloja vain osan vuotta tai osa-aikaisesti, kun esimerkkitapauksissa yleensä oletetaan kokopäivätoimen ansio- tai yrittäjätulo. Verotuksen maksuunpanosta saata- vat todelliset tiedot kuitenkin kuvaavat käytännön elämässä tapahtuvaa tulonmuodostusta ja verotusta. Sen sijaan esimerkkitapaukset ovat tietyin oletuksin tehtyjä vertailuja.

Verotuksen jälkeen käteen jäävissä tuloissa yrittäjien tulot ylittivät 35 prosentilla palkansaajien vastaavan keskimääräisen tulon vuonna 2011. Ottamalla huomioon yrittäji-

⁵ Sisältää ns. pääomaosingon, joka on verotettu yhteen kertaan yhtiössä.

⁶ Saatu laskennallisesti.

⁷ Vertailtaessa veroprosentteja tulee ottaa huomioon erot yrittäjien ja palkansaajien tulon määrässä. Samalla tulotasolla palkansaajan veroasteeksi saadaan laskennallisesti 28,2 prosenttia.

en keskimääräiset työtunnit, jotka ylittävät palkansaajien vastaavat työtunnit keskimäärin 23 prosentilla, yrittäjille ei jää käteen verotuksen jälkeen merkittävästi suurempaa tuntikohtaista tulosta työpanoksestaan kuin palkansaajilla. Näin ollen yrittämisen riskistä jää keskimäärin pieni korvaus yrittäjille.

Yrittäjä maksaa työeläkemaksua YEL-maksuna. Työeläkemaksut ovat verotuksessa vähennyskelpoisia. Eläketurvakeskuksen mukaan yrittäjä maksoi vuonna 2011 eläkevakuutusmaksua keskimäärin 21 448 euron suuruisesta työtulosta ja maksun suuruus oli 20,2 prosenttia. Palkansaaja maksoi omasta bruttopalkastaan keskimäärin 4,5 prosenttia palkansaajan työeläkemaksua ja 0,40 prosenttia työttömyysvakuutusmaksua. Nämä maksut veroina huomioon ottaen yrittäjän keskimäärin maksama kokonaisveroaste nousi 33,0 prosenttiin vuonna 2011, kun se palkansaajalla oli 26,3 prosenttia. Näin ollen maksuunpanotilaston mukainen keskimääräisen yrittäjän ja palkansaajan kokonaisveroasteen välinen ero oli 6,7 prosenttiyksikköä (14 %)⁸.

Yrittäjien tulot jatkoivat kasvuaan vuonna 2011. Yrittäjien saamat keskimääräiset tulot kasvoivat 10,9 prosenttia vuonna 2011. Palkansaajien tulojen nousu jatkui niin ikään vuonna 2011. Nousua edellisestä vuodesta oli 3,7 prosenttia. Samanlainen kehitys jatkui myös käteen jäävien tulojen osalta. Yrittäjien käteen jäävät tulot kasvoivat 11,1 prosenttia ja palkansaajien 4,3 prosenttia. Yrittäjien tulot toista vuotta peräkkäin kasvua, ja myös palkansaajien tulot kasvoivat selvästi edellisvuosia nopeammin. Pääomatulot kasvoivat molemmilla ryhmillä voimakkaasti. Sekä yrittäjillä että palkansaajilla pääomatulot kasvoivat kuudenneksellä. Yrittäjien ja palkansaajien tuloja ja veroja on vertailtu taulukossa 3.

Taulukko 3. Yrittäjien ja palkansaajien tulot ja verot vuosina 2009 ja 2010

	Yrittäjät			Palkansaajat		
	2010	2011	Muutos	2010	2011	Muutos
Tulot	40 638	45 061	10,9 %	31 629	32 798	3,7 %
- Siitä ansiotuloa	29 642	32 298	9,0 %	29 878	30 794	3,1 %
- Siitä pääomatuloa	10 996	12 763	16,1 %	1 751	2 004	14,4 %
Maksetut verot	9 672	10 647	10,1 %	7 101	7 222	1,7 %
Käteen jäävät tulot	30 966	34 414	11,1 %	24 528	25 576	4,3 %
- Yrityksessä maksettu vero	1 714	1 977	15,3 %	302	320	6,0 %
Bruttotulot I	42 352	47 038	11,1 %	31 931	33 118	3,7 %
Veroaste ml. Yrityksessä maksettu vero, %	26,9 %	26,8 %		23,2 %	22,8 %	
- Lakisääteiset vakuutusmaksut	4022	4332	7,7 %	1464	1571	7,3 %
Bruttotulo II	46 374	51 370	10,8 %	33 395	34 689	3,9 %
Kokonaisveroaste %	33,2 %	33,0 %		26,6 %	26,3 %	

⁸ Tulee kuitenkin ottaa huomioon, ettei maksuunpanotilaston mukainen keskimääräisen yrittäjän ja palkansaajan tulojen määrä ole sama.

3. YRITTÄJIEN KESKIMÄÄRÄISEN TULON PROFIILI

Yrittäjien tulonmuodostuksen hahmottamiseksi taulukossa 4 kuvataan keskeisimpien tuloerien osuutta yrittäjien keskimääräisistä tuloista vuosina 2010 ja 2011.

Taulukko 4. Yrittäjän keskimääräisten tulojen profiili vuosina 2010 ja 2011

	2010		2011	
Tulot	40 638		45 061	
Siitä ansiotuloa	29 642	72,9 %	32 298	71,7 %
- Palkkatuloa päätoimesta	11 874	29,2 %	14 342	31,8 %
- Ansiotuloa yritystoiminnasta	14 128	34,8 %	10 967	24,3 %
- Muuta ansiotulo	3 640	9,0 %	6 989	15,5 %
Siitä pääomatuloa	10 996	27,1 %	12 763	28,3 %
- Pääomatuloa yritystoiminnasta	6 109	15,0 %	6 593	14,6 %
- Muuta pääomatulo	4 887	12,0 %	6 170	13,7 %

Yrittäjien keskimääräisistä tuloista, 45 061 eurosta, 72 prosenttia oli ansiotuloa ja 28 prosenttia pääomatuloa. Siten yritystoiminnasta saaduista tuloista valtaosa, eli lähes kolme neljäsosaa luetaan ansiotuloksi, lähinnä joko palkkatuloksi (29 %) tai yritystoiminnasta saaduksi ansiotuloksi (35 %). Osuuksissa ei ole tapahtunut muutosta edellisestä vuodesta.

Yritystoiminnasta saatua pääomatuloa yrittäjillä oli vuonna 2011 keskimäärin heidän tuloistaan 6 593 euroa eli 14,6 prosenttia kaikista tuloista. Tämä osuus on laskenut edellisestä vuodesta 0,4 prosenttiyksiköllä. Sen sijaan muiden pääomatulojen osuus on noussut 1,7 prosenttiyksiköä.

Noususta huolimatta muiden pääomatulojen osuus oli edelleen pienempi kuin yritystoiminnasta saatujen pääomatulojen. Muiden pääomatulojen osuus tuloista oli 13,7 prosenttia, kun taas yritystoiminnasta nostettujen pääomatulojen osuus oli 14,6 prosenttia. Koska tilastosta on mahdotonta päätellä kokonaan, missä määrin vuokratuloiksi ja luovutusvoitoiksi tilastoidut tulot mahdollisesti liittyvät henkilön varsinaiseen yritystoimintaan, oli yritystoiminnasta varmuudella saatua pääomatuloa yrittäjillä keskimäärin kuudennes heidän tuloistaan.

4. PÄÄOMATULOT

Yrittäjät voivat saada yritystoiminnasta pääomatuloa jaettavina yritystuloina joko elinkeinotoiminnasta tai yhtymästä tai sitten pääomatuloiksi luettuja osinkoja listautumattomista osakeyhtiöistä⁹. Tämän lisäksi yrittäjällä voi olla pääomatuloja myös muusta kuin yrittäjätoiminnasta. Yrittäjien pääomatuloja on eritelty taulukossa 5.

Merkittävimmin pääomatuloja yrittäjät saavat listautumattomista osakeyhtiöistä. Tällaisia tuloja oli noin kolme viidesosaa yrittäjien saamista kaikista pääomatuloista. Vuodelta 2011 toimitetussa verotuksessa yrittäjät saivat osinkotuloja noin 1 495 miljoonaa euroa. Tästä määrästä osinkotuloja pörssiyrityksistä oli 110 miljoonaa euroa ja loput listautumattomista osakeyhtiöistä. Vuoteen 2010 verrattuna kokonaismäärä kasvoi noin 337 miljoonaa euroa ja pörssiyrityksien osuuden osuus 37 miljoonaa euroa.

Yrittäjien listaamattomista yhtiöistä saamista noin 1 384 miljoonan euron osingoista luettiin pääomatuloksi noin 1 071 miljoonaa euroa (77 %) ja ansiotuloksi reilut 300 miljoonaa euroa (23 %). Vastaavasti vuonna 2010 saaduista 1 150 miljoonasta eurosta noin 870 miljoonaa euroa oli pääomatuloja ja reilut 200 miljoonaa euroa ansiotuloja. Siten ansiotulo-osinkoja nostettiin selvästi enemmän kuin viitenä viime vuonna. Pääomatulo-osinkoja saatiin noin 23 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Taulukko 5. Pääomatulot euroa/henkilö vuosina 2010 ja 2011

	2010		2011	
Jaettavat yritystulot				
- Elinkeinoiminnasta	958	8,7 %	874	6,8 %
- Yhtymästä	951	8,6 %	909	7,1 %
Pääomatulo listautumattomista oy:stä	4 199	38,2 %	4 810	37,7 %
Vuokratulot	1 325	12,0 %	1 358	10,6 %
Luovutusvoitot	2 918	26,5 %	3 523	27,6 %
Muut pääomatulot	645	5,9 %	1 289	10,1 %
Pääomatulot yhteensä	10 996		12 763	

Listautumattomista osakeyhtiöistä saadut pääomatulot muodostavat vajaat 40 prosenttia yrittäjien keskimäärin saamista pääomatuloista. Tämä tuloerä nousi 14,6 prosenttia vuoden 2010 tasolta. Toisaalta yhtymistä saadut pääomatulot laskivat 4,4 prosenttia ja elinkeinotoiminnasta saadut pääomatulot 8,8 prosenttia. Vuokratulot sen sijaan nousivat 2,5 prosenttia. Luovutusvoittojen määrä jatkoi kasvuaan, mutta maltillisemmin kuin edellisenä vuonna, ja ne kasvoivat 21 prosenttia. Vuonna 2010 ne kasvoivat 55 prosenttia, kun edellisenä vuonna laskua oli yli 24 prosenttia. Luovutusvoittojen osuus oli 28 prosenttia yrittäjien keskimäärin saamista pääomatuloista. Listautumattomista osakeyhtiöistä saatujen pääomatulojen osuus yrittäjien keskimääräisistä tuloista oli 10,7 prosenttia, ja luovutusvoittojen osuus yrittäjien keskimääräisistä tuloista oli 7,8 prosenttia.

⁹ Sisältää myös ns. yhteen kertaan verotetun pääomaosion.

5. ANSIOTULOT

Yrittäjien saamista tuloista lähes kolme neljäsosaa oli ansiotuloa. Valtaosin nämä tulot ovat tavalla tai toisella yritystoiminnasta saatua tuloa, mutta niihin sisältyy myös eriä muista erilaisista ansiotuloista. Yrittäjien ansiotuloja on vertailtu taulukossa 6.

Listautumattomista osakeyhtiöistä nostettiin esimerkiksi ansiotulo-osinkoja noin 310 miljoonaa euroa vuonna 2011. Osinkojen määrä kääntyi kasvuun usean vuoden jälkeen. Elinkeinotoiminnasta ja yhtymistä ansiotuloina jaettujen yritystulosten määrä las-ki noin 1,5 prosentilla samaan aikaan kun palkkatulojen määrä kasvoi 12,2 prosentilla. Saatujen palkkatulojen määrä oli reilut 3 000 miljoonaa euroa.

Taulukko 6. Ansiotulot euroa/henkilö vuosina 2010 ja 2011

	2010		2011	
Jaettava yritystulo				
- Elinkeinotoiminnasta	11 066	37,3 %	10 967	34,0 %
- Yhtymästä	3 063	10,3 %	2 949	9,1 %
Ansiotulo listautumattomista oy:stä	990	3,3 %	1 403	4,3 %
Palkkatulot	12 599	42,5 %	14 342	44,4 %
Sosiaalietuudet	1 872	6,3 %	1 892	5,9 %
Muut ansiotulot	52	0,2 %	745	2,3 %
Ansiotulot yhteensä	29 642		32 298	

Suurimmat keskimääräiset tuloerät ovat elinkeinotoiminnasta ansiotuloksi luettu tulo sekä osakeyhtiöstä otettu palkkatulo. Listaamattomista osakeyhtiöistä nostetuista osingoista ansiotuloksi luettava osuus oli noin viidennes kaikista yrittäjien vuosina 2006-2011 saamista osinkotuloista. Näiden ansiotulo-osinkojen osuus yrittäjien keski-määräisistä tuloista oli 4,3 prosenttia. Ansiotulo-osinkojen määrä kasvoi kuitenkin pe-räti kolmanneksella edellisestä vuodesta. Palkkatulojen osuus yrittäjien keskimääräisistä tuloista nousi noin 30 prosenttiin, kun taas elinkeinotoiminnasta ansiotuloksi luetun tulo osuus säilyi reilussa neljänneksessä vuonna 2011.

Voimassa olevan verotuksen aikana palkkatulo on verotuksellisesti tullut ansiotulo-osinkoa edullisemmaksi tavaksi ottaa tuloa ulos listaamattomasta osakeyhtiöstä. Kuitenkaan ansiotulona verotetut osingot eivät ole kadonneet kokonaan, vaikka ne ovatkin vähentyneet huomattavasti. Edelleenkin korkeimmilla ansiotulon rajaveroasteilla ansiotulo-osinko on hieman palkkatuloa edullisempi.

6. SOSIAALITURVAETUUKSET

Yrittäjien saamat sosiaaliturvaetuudet muodostavat 4,2 prosenttia yrittäjien keskimääräisistä tuloista. Laskua siinä on edellisestä vuodesta 0,4 prosenttia. Sosiaalietuuksia oli yrittäjillä vuoden 2011 verotuksessa noin 421 miljoonaa euroa. Vuotta aiemmin vastaava summa oli 379 miljoonaa euroa. Sosiaalietuuksista noin puolet oli erilaisia eläketaloja. Seuraavaksi merkittävimmät sosiaalietuudet olivat päivä- ja äitiysrahat, muut etuudet jäivät vähäisemmiksi. Merkittävimmin on noussut muiden sosiaalietuuksien määrä.

Taulukko 7. Sosiaalietuudet euroa/henkilö vuosina 2010 ja 2011

	2010		2011	
Eläketulot	935	49,9 %	930	49,2 %
Päivä- ja äitiyspäivärahat	351	18,8 %	348	18,4 %
Tapaturma- yms. päivärahat	125	6,7 %	124	6,6 %
Työttömyysturvaetuudet	274	14,6 %	287	15,2 %
Muut sosiaalietuudet	187	10,0 %	203	10,7 %
Kaikki yhteensä	1 872		1 892	

Eläketuloa sai noin 16 000 yrittäjää. Keskimääräinen eläketulo oli noin 12 298 euroa. Todennäköisesti nämä YEL-vakuutetut eläketuloa saaneet yrittäjät ovat saaneet joko osa-aikaeläkettä tai saaneet eläkettä osan vuotta ja olleet osan vuotta YEL-vakuutettuja yrittäjiä.

7. YRITTÄJIEN KESKIMÄÄRIN MAKSAMAT VEROT

Verohallinto tilastoi verovelvollisilta keräämiään veroja ja maksuja. Niitä lakisääteisiä sosiaalivakuutusmaksuja, jotka verovelvolliset maksavat muihin sosiaalivakuutusrahas-toihin kuin Kansaneläkelaitokselle, ei tilastoida veroiksi Verohallinnon tilastoissa. Taulukossa 8 on kuvattu yrittäjien maksamien verojen jakautumista.

Ainoa verotuksen yhteydessä kerättävä sosiaalivakuutusmaksu on sairausvakuutusmaksu. Palkansaajat ja yrittäjät maksavat sairaanhoitomaksua, joka oli 1,19 prosenttia vuonna 2011 (1,47% vuonna 2010). Sekä palkansaajat että yrittäjät maksavat niin ikään päivärahamaksua. Palkansaajien päivärahamaksu oli 0,82 prosenttia ja yrittäjien 0,92 prosenttia (0,93 % ja 1,05 % vuonna 2010). Työnantajat maksavat työnantajan sairausvakuutusmaksua, joka vuonna 2011 oli 2,12 prosenttia (2,23 % vuonna 2010).

Yrittäjien YEL-maksua ja palkansaajan TyEL-maksuosuutta sekä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua ei tilastoida veroiksi ja maksuiksi Verohallinnon tilastoissa. Vuonna 2011 alle 53-vuotiaiden maksut olivat 21,6 prosenttia ja 4,7 prosenttia ja yli 53-vuotiaiden maksut 22,9 prosenttia ja 6,0 prosenttia. Keskimääräinen YEL-maksu, aloittavan yrittäjän alennus huomioiden, oli 20,2 prosenttia ja palkansaajan TyEL-maksu 4,9 prosenttia. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu oli 0,60 prosenttia vuonna 2011.

YEL-työtulo, jonka perusteella YEL-maksua maksetaan, on yrittäjän työeläkevakuutusyhtiön hänelle määräämä työtulo. Sen pohjana ei ole tosiasiallinen tulo yritystoiminnasta, vaan tiettyjen peruskriteereiden puitteissa yhteisesti yrittäjän ja työeläkevakuutusyhtiön kanssa sovittu summa, jonka perusteella YEL-maksua kerätään ja jonka perusteella myös saadaan eräitä sosiaalietuuksia ja myöhemmin eläkettä. Vuonna 2011 keskimääräinen YEL-työtulo oli 21 448 euroa ja keskimääräinen YEL-maksu 4 332 euroa.

Taulukko 8. Yrittäjän maksamat verot euroa/henkilö vuosina 2010 ja 2011

	2010		2011	
- Tulovero ansiotulosta valtion verotuksessa	2 321	15,1 %	2 615	15,4 %
- Tulovero pääomatulosta	1 823	11,8 %	2 031	12,0 %
- Kunnallisvero	4 681	30,4 %	5 186	30,6 %
- Kirkollisvero	264	1,7 %	282	1,7 %
- Sairausvakuutusmaksut	577	3,7 %	499	2,9 %
Verot ja maksut yhteensä	9 672	62,8 %	10 647	62,8 %
- Yhtiövero	1 714	11,1 %	1 977	11,7 %
Yrittäjän maksamat verot yhteensä	11 386	73,9 %	12 624	74,5 %
- Keskimääräinen YEL-maksu	4 022	26,1 %	4 332	25,5 %
Verot + YEL-maksu yhteensä	15 408		16 956	

Yrittäjien vuonna 2011 maksamat verot ja maksut nousivat 10,0 prosenttia edellisestä vuodesta samaan aikaan kun yrittäjien tulot nousivat 10,9 prosenttia. Verotuksen pitempiaikainen kevenevä trendi jatkui edellisuoden poikkeuksen jälkeen. Vuosina 2005-2009 verotuksen keveneminen on ollut ripeämpää muun muassa yhtiöverokannan alentaminen, varallisuusveron poistaminen ja ansiotulon verotuksen keventämisen seu-

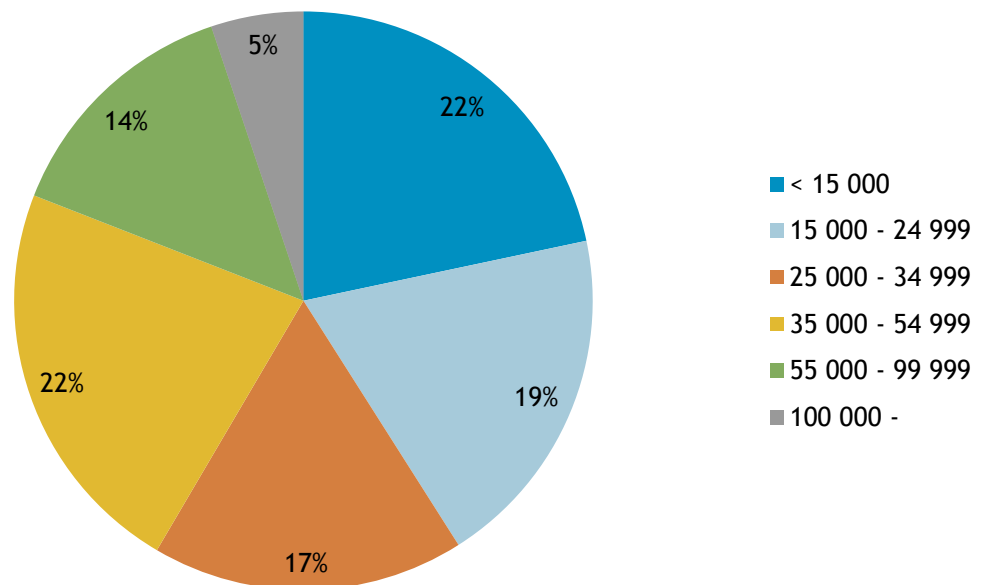
rauksena. Osaltaan maksettujen verojen kokonaismäärään on vaikuttanut myös tulorakenteen muutos, jota puolestaan näyttäisi ohjanneen yritysverotus.

Selkeästi suurimmat erät yrittäjän veroista ja maksuista ovat kunnallisvero, valtion tulo-vero sekä YEL-maksu. Vuonna 2011 nousivat eniten pääomatulovero sekä tulovero ansio- ja pääomatuloista. Kokonaisuudessaan yrittäjän keskimääräinen verorasitus keveni hieman (0,2 %) vuonna 2011.

8. YRITTÄJIEN TULOJAKAUMA

Tulonjakoselvitysten mukaan yrittäjien tulojakauma poikkeaa palkansaajien vastaavasta tulojakaumasta. Palkansaajille on tyypillistä, että sekä hyvin pieni- että hyvin suurituloisia palkansaajia on suhteellisen vähän ja valtaosa palkansaajista on keskituloisia. Yrittäjien tulojakauma on selvityksissä ollut erilainen siten, että sekä pienituloisia että suurituloisia on suhteessa enemmän kuin palkansaajien tulojakaumassa.

Kuva 1. Yrittäjien lukumäärän jakauma tuloluokittain vuonna 2011, %

Yleiskuvan yrittäjien tulojakaumasta ja sen muutoksista saa luokittelemalla yrittäjät maksuunpanotilaston perusteella kolmeen tuloluokkaan esimerkiksi siten, että pienituloisimpaan luokkaan luetaan ne yrittäjät, joilla vuositulot olivat alle 15 000 euroa. Hyvätuloisiksi määritellään ne yrittäjät, joilla tulot ylittävät 55 000 euroa eli vajaan 4 600 euroa kuukaudessa vuonna 2011. Keskituloisia ovat näiden tuloluokkien väliin jäävät yrittäjät.

Pienituloisia yrittäjiä oli vuonna 2011 reilu viidesosa kaikista yrittäjistä (kuva 1). Pienituloisten yrittäjien määrä oli hieman laskenut edellisestä vuodesta. Noin 19 prosentilla yrittäjistä tulot ylittivät 4 600 euroa kuukaudessa. Keskituloisten ja hyvätuloisimpien yrittäjien osuus yrittäjien koko määrästä oli hieman kasvanut edellisestä vuodesta (Taulukko 9).

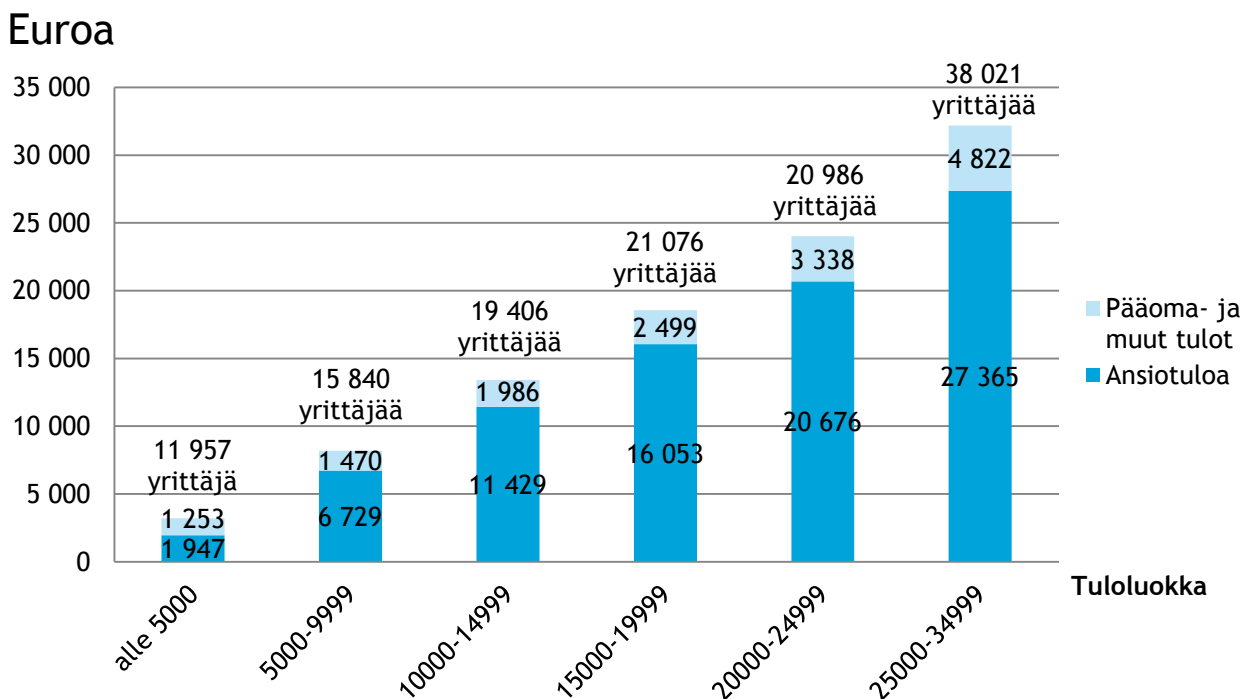
Taulukko 9. Yrittäjien jakauma tulon mukaan vuosina 2010 ja 2011

Tulot vuodessa	2010	2011
Alle 15 000 euroa	24,5 %	21,7 %
15 000-54 999 euroa	58,9 %	59,3 %
Vähintään 55 000 euroa	16,6 %	19,1 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %

Osittain pienituloisimpaan tuloluokkaan sijoittuvien yrittäjien suurta määrää selittää se mahdollisuus, että YEL-vakuutetuista osa on toiminut yrittäjänä osa-aikaisesti tai vain osan vuotta. He ovat voineet verotuksessa saada osan tuloistaan myös muusta toiminnasta kuin yritystoiminnasta. Olivatpa tulot muodostuneet millä tavalla tahansa, merkittävä osa yrittäjistä jää sellaisille tulotasolle, joilla esimerkiksi monilla teollisuuden aloilla ei kokopäivätoimisia työntekijöitä ole lainkaan.

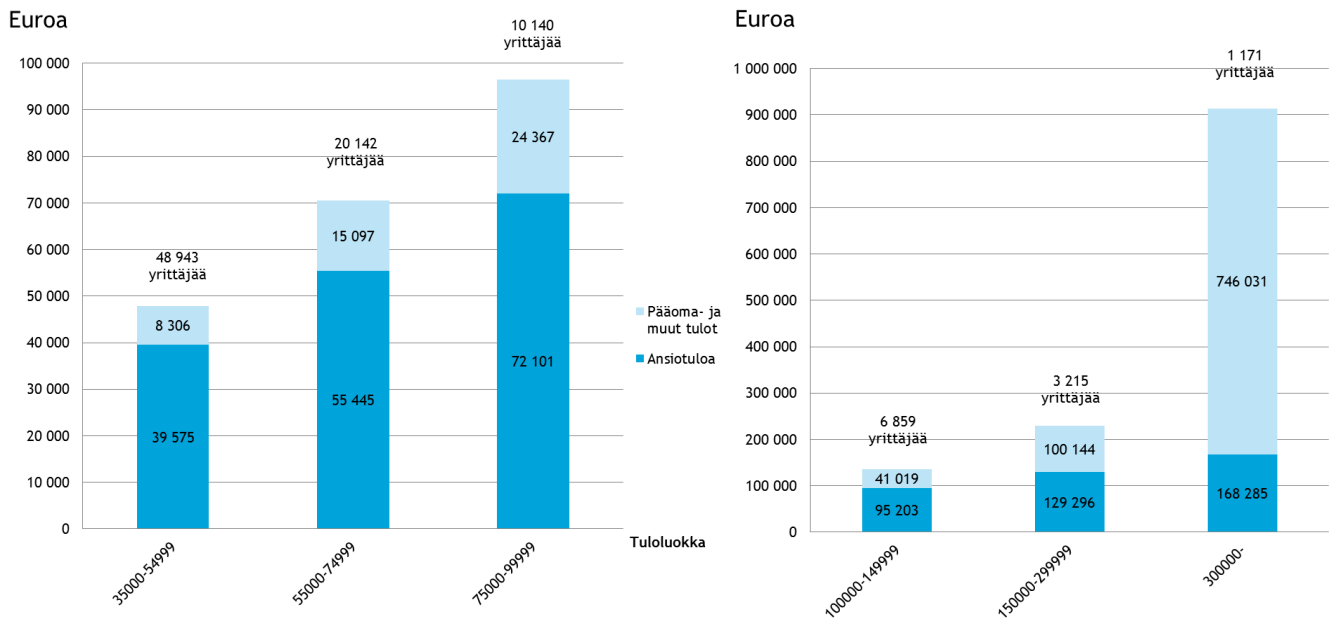
Yrittäjien tulotasosta saadaan tarkempi jakauma tarkastelemalla asiaa hieman tiheämmällä tuloluokituksella. Kuvassa 2 tarkastellaan erikseen eri tuloluokkiin sijoittuvien yrittäjien määrää ja tuloja.

Kuva 2. Yrittäjien lukumäärä ja tulot tuloluokittain vuonna 2011

YEL-vakuutetuista yrittäjistä noin 4 900:lla ei ollut tuloja vuoden 2011 verotuksessa lainkaan ja alle 5 000 euron tuloja sai noin 12 000 verovelvollista. Näin ollen kaikista YEL-vakuutetuista henkilöstä noin 7 prosenttia oli joko erittäin pienituloisia tai kokonaan vailla verotettavia tuloja vuonna 2011 - myös yhteen kertaan verotetut pääomaosingot huomioon ottaen.

Kuva 3. Yrittäjien lukumäärä ja tulot tuloluokittain vuodelta 2011 toimitetussa verotuksessa

Suuremmissa tuloluokissa pääomatulojen osuus yrittäjien tuloista lisääntyy merkittävämmän vasta noin 75 000 euron tulotasoilta lähtien. Alle 100 000 euron tuloluokissa ansiotulojen osuus oli 61-87 prosenttia. Suurimmassa tuloluokassa, yli 300 000 euroa tuloja saaneilla henkilöillä, joita oli noin 1 200 henkilöä, ansiotulojen osuus tuloista oli noin viidesosa.

Yrittäjien jakautuminen eri tuloluokkiin muuttui vuonna 2011 suhteessa edelliseen vuoteen ei muuttunut oleellisesti. Pienimmissä tuloluokissa olevien yrittäjien määrä väheni hieman, mutta kaikissa muissa tuloluokissa olevien YEL-vakuutettujen määrä kasvoi. Kasvu johtui ensisijaisesti muutoksesta YEL-lainsäädännössä.

9. YRITYS- JA PÄÄOMAVEROTUKSEN VAIKUTUS YRITTÄJIEN VEROTUKSEEN

Yritys- ja pääomaverotukseen ei vuoteen 2011 mennessä ole tehty oleellisia muutoksia sen jälkeen, kun sitä uudistettiin vuonna 2005. Silloin tehdyillä muutoksilla oli merkittävä vaikutus yrittäjien verotukseen. Yrittäjien verotus keventyi sen seurauksena, että yhtiöverokantaa laskettiin 29 prosentista 26 prosenttiin. Samalla kuitenkin yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luovuttiin. Listaamattomien osakeyhtiöiden osalta muutosta kompensoitiin kuitenkin siten, että osingoista verotetaan vain yhtiön tasolla määrä, joka vastaa 9:ää prosenttia yhtiön nettovaroista, kuitenkin enintään 90 000 euroa osakasta kohden. Ylimenevästä osasta 70 prosenttia on saajalle ansio- tai pääomatuloa. Yrityksen nettovaroista riippuen osinkoverotusta voidaan pitää edelleen pääosin yhdenkertaisena.

Yrittäjien verotukseen vaikuttavat merkittävästi myös tuloverotuksen muutokset, sillä yrittäjien tuloista lähes kolme neljäsosaa on ansiotuloksi luettavaa tuloa. Viime vuosi- na tuloverotusta on kevennetty, joten myös yrittäjien verotus on hieman kevennyt. Tämä kehitys jatkui edellisen vuoden poikkeuksellisen kehityksen jälkeen.

Kaiken kaikkiaan vuonna 2005 yrittäjien verotus keveni noin 1 prosenttiyksiköllä edellisvuoteen. Vuonna 2006 yrittäjien verotus pysyi edellisvuotisella tasollaan. Vuonna 2007 verotus keveni 0,5 prosenttiyksiköllä ja 0,9 prosenttiyksiköllä vuonna 2008. Vuonna 2009 verotus keveni 0,5 prosenttiyksiköllä. Hyvä kehitys katkesi vuonna 2010, jolloin yrittäjien verotus kiristyi 0,2 prosenttiyksikköä. Vuoden 2011 osalta verotus jatkoi kevenemistään, keventyen 0,2 prosenttiyksikköä, eli saavuttaen vuoden 2009 tason.

Yritys- ja pääomaverotus on vaikuttanut yrittäjien tulonmuodostukseen. Vuonna 2004, ennen voimassa olevaa yritys- ja pääomaverojärjestelmää, yrittäjät ottivat poikkeuksellisen paljon osinkotuloja listaamattomista yhtiöistä, koska tämä oli verotuksellisesti järkevää. Verotus on vaikuttanut voimakkaasti myös siihen, missä määrin yrittäjät ovat ottaneet osinkotuloa listaamattomista osakeyhtiöistä, missä määrin se on tullut verotetuksi ansiotulona ja missä määrin tuloa on otettu palkkana (Taulukko 10.).

Taulukko 10. Yrittäjien osinkotulot vuosina 2004-2011

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Muutos 04-11
Osinkotulot, milj. euroa	1 275,3	1 007,3	884,2	991,5	1 068,7	1 081,4	1 156,7	1 493,8	17,1 %
Saajien määrä	98 327	115 341	120 942	124 755	127 514	130 497	129 466	140 364	42,8 %
Osinkotulot listaamattomista yhtiöistä milj. euroa	1 175,1	922,7	801,0	880,8	968,2	1 004,5	1 075,6	1 384,0	17,8 %
Saajien määrä	-	51 286	52 471	53 055	53 803	56 098	53 015	60 751	-
- Siitä pääomatuloa milj. euroa ¹⁰	721,9 ¹¹	603,9	614,1	688,2	767,8	814,2	870,0	1 071,0	48,4 %
- Saajien määrä	-	50 921	52 183	52 811	53 511	55 904	52 732	60 504	-
- Siitä ansiotuloa milj. euroa	453,2	320,3	187,0	192,3	199,2	189,5	205,0	312,3	-31,1 %
- Saajien määrä	25 085	21 242	18 006	22 027	19 239	16 785	17 576	23 619	-5,8 %

Vuodesta 2004 vuoteen 2011 osinkotulot kasvoivat 17 prosentilla. Osinkotulot listaamattomista yhtiöistä kasvoivat hieman tätä enemmän, eli noin 18 prosenttia. Samaan aikaan pääomatulo-osingot nousivat lähes puolella, mutta ansiotulo-osingot laskivat lähes kolmanneksella. Yksittäisen yrittäjän tulonmuodostuksessa tulee kuitenkin ottaa huomioon se, että osinkotulot listaamattomista yhtiöistä eivät jakautuneet tasaisesti, vaan reilulla 80 prosentilla yrittäjistä ne jäivät vuonna 2011 alle 10 000 euron.

Sellaisista listaamattomista yhtiöistä saatua osinkotuloa, joka verotettiin ansiotulona, oli vuonna 2004 noin 450 miljoonaa euroa. Vuoteen 2011 mennessä tämän ansiotuloksi luettavan osinkotulon osuus oli kutistunut 312 miljoonaan euroon, josta veronalaista oli 218 miljoonaa euroa.

Laskevaan kehitykseen vaikutti osaltaan se, että vuonna 2005 nettovarallisuusrajan ylittävistä osingoista ansiotuloiksi luettiin vain 57 prosenttia, kun taas vuodesta 2006 alkaen määrä on ollut 70 prosenttia. Tähän vaikutti myös se, että osa yrittäjistä siirtyi ottamaan palkkaa ansiotulo-osinkojen sijasta. Niiden henkilöiden määrä, joiden verotuksessa oli ansiotuloksi luettavaa osinkotuloa, on voimakkaasti supistunut vuosittain. Vuonna 2011 saajien määrä kasvoi hieman edellisestä vuodesta ja oli noin 23 000 henkilöä.

Yritys- ja pääomaverojärjestelmä on vaikuttanut siihen, että YEL-yrittäjä ottaa yrityksestä suuremman osan tulostaan palkkatulona ansiotulo-osinkojen sijasta. Tällä tavoin yrittäjä voi suunnitella verotustaan. Vuosien 2005-2011 verotilastojen mukaan näin näyttää käyneenkin.

¹⁰ Sisältää myös yhteen kertaan verotetun pääomaosingon.

¹¹ Arvio.

Taulukko 11. Yrittäjien palkkatulot vuosina 2004-2011

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Muutos 04-11
Palkka päätoimesta milj. euroa	1 415,7	1 613,2	1 816,2	2 079,6	2 308,7	2 327,2	2 460,2	3 193,5	125,6 %
Saajien määrä	73 399	77 570	80 726	85 234	89 305	88 120	90 065	106 910	45,7 %
Euroa/saaja	19 288	20 796	22 498	24 399	25 851	26 410	26 668	29 871	54,9 %

Yrittäjät nostivat aikaisempina vuosina vuosittain 100-250 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän palkkaa päätoimestaan lukuun ottamatta vuotta 2009, jolloin kasvu jäi kymmenesosaan eli 20 miljoonaan euroon. Samantapainen tasainen kehitys on ollut niiden henkilöiden määrässä, jotka ovat nostaneet palkkaa päätoimestaan. Vuonna 2011 muutokset olivat kuitenkin selvästi suurempia sekä keskimääräisen palkkatulon että palkkaa päätoimesta nostaneiden henkilöiden määrän suhteen.

Keskimääräisen saadun palkkatulon kasvu, joka aikaisempina vuosina on ollut 6-8 prosenttia, nousi 12 prosenttiin vuonna 2011 ja palkkaa päätoimestaan nostaneiden osuus kasvoi peräti 19 prosenttia. Kaiken kaikkiaan palkat päätoimesta ovat nousseet 126 prosenttia vuosina 2004-2011 (taulukko 11). Samaan aikaan saajien määrä on noussut 46 prosenttia ja keskimääräinen palkkatulo on kohonnut 55 prosenttia. Tällainen tulomuodostuksen uudelleenjärjestely on joissakin tapauksissa lieventänyt yrittäjän verotuksen kiristymistä.

Matalan nettovarallisuuden yritysten yrittäjien verotuksen kiristymisongelman lisäksi nykyinen yritys- ja pääomaveromalli vaikuttaa niin sanottujen suurten osinkojen saajien verotukseen, kun yhteen kertaan verotettujen osinkojen määrä osakasta kohti on enintään 90 000 euroa. Näiden korkeatuloisten yrittäjien verotuksen kiristymistä on kuitenkin lieventänyt myös se, että varallisuusverosta luovuttiin vuonna 2006.

4 073 henkilön saama osinko tuli vuonna 2011 osittain kahteen kertaan verotetuksi 90 000 euron osinkorajan ylittymisen vuoksi. Näistä YEL-vakuutettuja yrittäjiä oli 1 941. Näiden yrittäjien määrä kasvoi edellisestä vuodesta 27,8 prosentilla. Yli 90 000 euron osinkojen summa nousi 23,6 prosentilla 287 miljoonaan euroon. Saajaa kohti näitä osinkoja tuli 148 000 euroa, jossa laskua edellisestä vuodesta oli 3,3 prosenttia.

Taulukko 12. Yli 90 000 euroa pääomatulo-osinkoja vuosina 2005-2011 saaneet yrittäjät

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Listaaamattomista yhtiöistä yli 90 000 euron osinkojen määrä, miljoonaa euroa	146,1	127,3	152,8	179,3	196,4	231,9	286,6
Saajien määrä	980	993	1 137	1 318	1 391	1 519	1 941
Euroa/saaja	149 110	128 198	134 427	136 020	141 217	152 637	147 656

Julkaisija: Suomen Yrittäjät | Mannerheimintie 76 A, PL 999, 00101 Helsinki
puhelin 09 229 221 | toimisto@yrittajat.fi | www.yrittajat.fi